

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARĂDULUI

APARE DUMINECĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Cuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei la deschiderea Adunării eparhiale din 9 Mai

*Hristos a înviat!
Domnilor Deputați,*

Cu abatere dela art. 132 din Statutul Legii de organizare a Bisericii, anul acesta am convocat Adunarea Eparhială pe Dumineca Tomii. Abaterea e determinată de astădată de starea Noastră sanitară, care ne cere o grabnică îngrijire.

Intrunirea noastră actuală pentru a ne da seama de mersul vieții religioase-morale din eparhie în anul expirat 1936 și a izbuzul asupra celor de urmat în viitor, este un nou prilej de conlucrare între Cler și popor, la promovarea împărăției lui Dumnezeu pe pământul scump al patriei.

În sânul acestei corporațiuni, floarea mirrenilor se identifică cu interesele Bisericii, iar aceasta, ca o mamă, recurge la luminile fiilor săi. Contopirea sufletească, în urmărirea unor scopuri mai presus de clipa trecătoare, este nota caracteristică a consfătuirilor bisericesti. E o împărtășire din acelaș ideal spiritual și în acelaș timp o împărțire de răspundere.

Vorbind despre Biserică, Ne vine în minte imaginea în care Mântuitorul înfățișează Biserica Sa, sub chipul unei corăbii, bătută de valuri. Timpul aruncă mereu alte valuri în fața ei. Ea însă plutește deasupra apelor, pentru că țelul ei e totdeauna superior clipei efemere.

E în natura Bisericii, ca să fie mereu neliniștită și agitată. Ea e simbolul luptei perpetue, dar a luptei plină de nădejde. Act jos ea nu va avea nici când odihnă. Aceasta o așteaptă dincolo, pe celalalt țărm Act ea e luptătoare și numai dincolo triumfătoare.

Cu toate acestea Biserica lui Hristos

este turnul de veghe, ce stă deasupra vremurilor. Valurile se frâng, neputncioase, în fața ei, încât în mijocul agitațiunilor vieții omenești ea rămâne mereu un factor de echilibrare și un loc de refugiu. Lucrarea ei în mijocul societăți omenești se aseamănă cu efectul acelui lemn, pe care Moisi l-a aruncat în apa amară și a îndulcit-o (Eșire 15 v 25).

Ar fi o greșală a se crede, că viața sufletelor poate fi cuprinsă, precis, în cifre și cântărită, fiindcă împărăția sufletelor — acest imponderabil ce scapă timpului și spațiului — e nemărginită și necuprinsă de privirea omenească.

De aceea și o adevărată dare de seamă asupra mersului împărăției lui Dumnezeu aci în lume o poate face numai El, cercetătorul inimilor. Ceeace putem noi face, în rapoartele anuale, este numai de a ne da seama: dacă stâncile sunt aproape sau departe, sau de este cârma în mâini sigure.

Sub acest aspect să fie judecat și anul Nostru cel dintâi de activitate. Ne dăm bine seama că ogorul Domnului se deschide tot mai vast din ce înfigi mai adânc plugul într'ânsul, iar orizontul se tot lărgeste în ochii celui ce brăzdează cu plugul duhovnicesc.

Pentru Noi anul trecut a fost unul de recunoaștere a terenului. Am dorit ca Dumnezeu să nu judece roada după slăbiciunea puterilor Noastre, ci după voința Noastră de a l servi.

Domnilor Deputați

Omul ce luptă caută puncte de sprijin pentru ridicarea moralului său. Le-am avut și Noi, în anul expirat.

Cu prilejul călătoriei făcute anul trecut în Anglia, ca însoțitor al I. P. S. Patriarh,

am avut prilejul să cunoaștem nebănuita valoare, ce o are Biserica noastră ortodoxă română în mijlocul celui mai civilizată popor și al Bisericii sale naționale. Prin comparație Ne-am putut da seama de neprețutul isvor de bogăție spirituală, cu care această instituție strămoșească, la fel ca un dar ceresc, în-podobște țara aceasta.

Ne-au venit în minte cuvintele profetice: „Și tu, Vifleieme, pământul Iudei, nu ești de loc cel mai mic dintre căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși povățuitorul, care va paște pe poporul Meu Izrael“ (Mihea 5 v. 2).

Fermentarea începută în sânul Bisericii anglicane și lămurirea doctrinei sale în urma conta tului cu Biserica noastră vor dovedi lumii, în viitorul apropiat, comorile spirituale ce le păstrează nealterate Biserica neamului nostru.

Dar, în calea ei spre progres, Biserica noastră a reușit să lămurească în intervalul de timp dela ultima noastră întrunire până astăzi și o seamă de chestiuni capitale, cari vor avea răsunetul în gândirea și acțiunea fiilor ei.

Așa ea a condamnat deschis comunismul, ca izvor de ură și luptă vrăjmașă între om și om, întemeiată pe cele mai josnice porniri omenești.

A tras hotarul între ogorul ceresc și cel pământesc pentru activitatea Clerului, atunci când a lămurit ținuta Preoțimii față cu politica.

A fost clarificat punctul de vedere al Bisericii față de francmasonerie.

Prin lămurirea acestor chestiuni a fost ușurată orientarea sufletească a creștinilor noștri dreptcredincioși.

Guvernul țării a reparat o nedreptate, lecuind o doleanță, când cu începere dela 1 Aprilie a. c. a trecut și Preoțimea română la Casa de pensiuine a Statului.

Iată totatătea pricini de a întări conștiința și situația Bisericii luptătoare.

În aceste semne s'a scurs anul 1936 pentru Biserica, sau mai bine zis timpul dela ultima Adunare Eparhială până astăzi.

Am avut parte de un an liniștit, normal, când suflarea Sfântului Duh n'a fost turburată în viața religioasă a țării noastre. Mulțumită se cuvine să înălțăm pentru el Stăpânului vremurilor.

Domnilor Deputați,

Cu actuala sesiune se încheie al doilea ciclu de șase ani în viața de organizare uni-

ficată a Bisericii ortodoxe române din țara întregită. Timpul acesta de doisprezece ani ne apare ca un val concentric, ce se tot lărgește, cuprinzând în sânul lui tot mai mulți fii înțelegători pentru rostul Bisericii. Cine ar putea tăgădui, că a fost o epocă rodnică de convertire sufletească pe teren religios, care duce la pacificarea sufletelor, element primordial pentru orice progres lin și rectilin.

Ni se pare, că rugăciunile și credința strămoșilor noștri sunt răsplătite de Cer cu zile și ani de pace și belșug în țară, atunci când alte orizonturi în jurul nostru ard cu lavă

În lumina viitorului noi vedem Biserica neamului înălțându-se tot mai luminoasă și curată, ca un stâlp de foc.

Polești de razele aurite ale soarelui atât de apropiat al Învierii Domnului, cu sentimente optimiste și sub vraja unui crez neclintit — creator de puteri — în viitorul Bisericii noastre, și implorând binecuvântarea Cerului asupra unirii noastre în acelaș gând, declar Adunarea eparhială din anul 1937 deschisă.

După Adunarea eparhială

— Constatări și nădejdi. —

Trecu și adunarea noastră eparhială.

Din motivul cunoscut deja, ea chiar trebuia să fie de o durată mai scurtă: o ședință introductivă și altele două pentru lucrări. Și dacă, pe lângă toată scurtimea aceasta, s'a achital de misiunea sa mai mult decât bine, explicația o avem în împrejurarea, că lucrările în comisiuni începuseră cu o zi mai înainte.

Acestea fie spuse cu privire la tehnica lucrărilor.

Dar Adunarea eparhială — care, în alte împrejurări, totuși, trebuia să fie de o mai lungă durată — s'a reliefat nu numai prin temeinicia lucrărilor în comisiuni, ci și prin soliditatea hotărârilor luate și, mai presus de toate, prin două împrejurări pe cari ținem să le relevăm.

În viața noastră bisericească — în care, de alt fel, activează oameni ca toți oamenii — s'au resimțit, de o serie de ani încoace, mai multe neajunsuri, între cari unele nu tocmai fără importanță în gospodăria eparhială propriu zisă, ca și în a unora din așezămintele eparhiale în subordine. Astfel, și la Mănăstirea Bodrogului

Din punctul de vedere gospodăresc mai ales, încă în sesiunea eparhială din anul trecut s'a repus în practică Comisiunea eparhială de control Prin lucrările de acum ale acesteia ni s'a dat posibilitatea deplină de a cunoaște neajunsurile, în unele cazuri chiar

oarecari pagube, pentru a se putea recurge apoi la măsurile de remediere.

Acestei constatări îi adăugăm informația că, drept consecință a constatărilor comisiei eparhiale de control, Adunarea eparhială de acum a mers mai departe în chibzurile sale, luând două măsuri: a hotărât ca pentru toate serviciile eparhiale — la Consiliul eparhial și în subordine — să se lărgească luarea *jurământului oficial*; și, totodată, ca Secția economică eparhială — căreia (după art. 26. din Regulamentul congresual economic) îi revin integral răspunderile materiale pentru felul de chivernisire a averilor eparhiale și de tot felul — să exercite, în special prin consiliul referent al acestei Secții, un *control* cât mai temeinic și efectiv.

Bine înțeles, Adunarea eparhială, votând aceste hotărâri, și-a dat seama foarte bine, că la baza oricărei categorii de „administrații”, — și mai ales fiind vorba de o administrație eparhială, care trebuie să servească de model și celor trăitori în „lume” — trebuie să steie îngrijirile și măsurile, cari, de ex. prin jurământ oficial, fortifică *conștiința răspunderii* slujbașilor și le înlesnesc, înle allele, și prin control, îndeplinirea misiunii.

Și, după cum se vede, aceste măsuri de sporirea conștiinței răspunderilor pornesc de asta dată, *de sus în jos*. Ele vor merge, așa credem, în jos până unde va trebui, fără de nici un amenajament lăaturalnic, având în vedere numai creierea condițiilor celor mai perfecte de bună gospodărie — nu numai la eparhie, ci și la protopopiate și în comunele bisericesti.

Era tocmai timpul suprem să se iee aceste măsuri, pentru că, în realitate, administrația bisericească din eparhie, și mai ales în ramura economică — ale cărei lipsuri, de natură materială fiind, orice om le remarcă mai ușor decât lipsurile de alta natură — începea să devină obiectul criticilor aspre. Nu se fine de noi să examinăm temeinicia ori netemeinicia lor. Totuși nu le putem ignora, ridicându-se, împotriva unor persoane din provincă, învinuiri și amenințări cu intervenție din partea organelor din afară de organizația bisericească.

Și-atunci, ce era mai firesc, decât ca aparatul nostru bisericesc — începând cu Adunarea eparhială, în cazul de care vorbim — să deie dovada: că are nu numai înțelegerea situației, ci și competența *exclusivă*, să repună viața administrativă bisericească în făgașul normal de odinioară, prevenind abuzuri în lăuntru și amestecuri incompetente din afară.

Dar, paralel cu măsurile de reînălțarea gospodăriei bisericești, vor trebui să pornească la drum și măsurile potrivite pentru a restaura și disciplina, în general.

Iată, în acest sens, se cere tâlcuță sesiunea eparhială recentă, în legătură cu hotărârile sale (cari se vor publica în acest organ) cu cele câteva caracte-

ristice frase din luminosul cuvânt de deschidere al Episcopului nostru.

Recelii-l dacă trebuie, pentru a-i prinde înțelesul — în legătură cu hotărârile recente Adunării eparhiale — *ca un început de program, care nu se trimbițează, ci se pune în aplicare*, fără sgomot în afară, dar cu atât mai cu multă chibzuire și stăruință.

Da, timpul scurt, pe care P. Sf. Sa l-a împlinit în fruntea eparhiei, a fost „an de recunoașterea terenului”, după care — cum însuși P. Sf. Sa spunea — eparhiozii să se poată întreba: dacă e în „mâni sigure” „cârma” eparhiei...

E tocmai ceace cereau imperios împrejurările din viața eparhiei la ultima sedisvacanță, și ceace ni se reliefează, împede și hotărât și din lucrurile Adunării eparhiale:

— *Cârma eparhiei a ajuns pe mâni sigure!*

Adunarea generală a fondului preoțesc

Adunarea generală în chestiune s'a ținut în 8 Maiu c., sub prezidiul P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei. Ea s'a deosebit mult de ședințele anilor trecuți. Atmosfera încărcată din trecut a dispărut cu totul și ai avut impresia, că ai azistat la un sfat familiar, unde a stăpănit adevărata dragoste frățească și încrederea în administratorii fondului preoțesc.

Din raportul temeinic pregătit, al comisiei, Adunarea generală cu multă plăcere a luat cunoștință de gestiunea lucrativă a fondului, care s'a încheiat cu un escedent de 347,564 Lei. Bugetul pentru a. c. s'a primit fără nici o observare. Modificarea Statutelor, prin care se tinde la eliminarea greșelii din trecut, de a avea la acelaș fond mai multe feluri de pensionări, s'a amânat pentru o altă ședință, care se va convoca încă în a. c. după ce se va cunoaște suma, cu care va contribui fondul preoțesc la fondul general de pensii al Statului, unde sunt trecuți toți cei pensionați dela 1 Ianuarie 1925 încoaci.

Terminele agendele fixate în programă, C. Sa părintele Aurel Papp din Socodor a mulțumit, în numele Adunării generale, P. Sf. Sale pentru îngrijirea părintească, dovedită prin faptul că a făcut din fondul deficitar din a. tr. o avere lucrativă și-l dorește înălțare grabnică și deplină.

P. Sf. Sa, mulțumind antevorbitorului, precum și celor prezenți și prin ei întregii preoțimi pentru urările ce i s'au făcut și implorând harul dumnezeesc asupra tuturor și a familiilor lor, ridică ședința la orele 12.

Două cuvinte la vreme pentru Educația Poporului nostru

I.

Religia în Școala normală

de Pr. Mel. Șora, profesor, Timișoara

Dintre toate categoriile de slujitori ai Statului puțin exercită o influență atât de holăritoare asupra satelor, ca învățătorii.

Ei, prin copiii școlai, modelează adesea chiar și sufletele familiilor.

Este firesc deci, ca pregătirea lor să fie o vie preocupare a celor ce dețin destinele neamului.

Cum este învățătorul, mult-puțin, așa vor fi și elevii lui. Caracterul lui, mentalitatea lui, felul lui de a fi, impregnate în sufletele micilor școlari, vor fi prezente, prin reflex, dacă nu prin conștiință, în toate acțiunile de mai târziu ale acestora.

O serie de ani au trecut, în cari înaltele autorități bisericești, sprijinite pe realele necesități sufletești ale unui neam cu tradiții creștinești, secundate de modelele lor subalterni, — au dus o luptă grea împotriva spiritului iacobin, care cerca din răsuputeri și adesea chiar prin fiții Bisericii mai slabi de inger, ca învățământul religios să fie redus în Școlile normale.

Numărul orelor de religie a fost coborât la una săptămânal, în clasele superioare, religia — pusă pe planul al doilea între disciplinele învățământului, oarecum ostracizată.

Nu mai cel ce a observat atent a putut desprinde tendința de a coborî acest învățământ.

De obicei dificultățile, ce se iveau, erau ușurate de înțelegerea celor ce conduceau școala. Aceasta spre cinstea lor!

Dar acolo unde era absentă aceasta înaltă înțelegere; într'un mediu, în care atenția școlarilor putea fi derutată prin lucrări sau obligații impuse și fixate concomitent cu îndatoririle sau exercițiile lor sufletești; străduința duhovnicului, dacă nu a fost complet anihilată, a rămas, totuși, o muncă de Sisyph.

În vremea din urmă se poartă o tot mai accentuată grijă de pregătirea sufletească a tineretului școlar. Insuși ministerul, de până ieri al Instrucțiunii, poartă azi cuprinzătoarea numire a *Educației*.

În această educație are, fără îndoială, preponderanță religia cu practicele ei: cercetarea bisericii, mărturisirea, cuminecarea, exortările și neadormita grijă de a se inocula în sufletele școlarilor preocupări spirituale, în cadrul societăților religioase.

Dar deși duhovnicul își poate întâlni elevii din clasele I—VII de două ori săptămânal, elevii clasei ultime au rămas totuși numai cu o singură oră, cea de „practică religioasă”. Și chiar elevii, cari, mâine învățători, vor trebui să poarte în sufletele lor mai vie și activă concepția de viață a Divinului Învățător Iisus.

Școala românească stă în serviciul neamului prin pregătirea vlăstarelor tinere și educația lor, care nu poate fi decât creștinească.

Aceasta noie, care leagă mai mult sufletul de Biserică, nu o poate imprima și întări însă învățătorul, de pe calea de așteptare cași din strana Bisericii.

Cum se pregătesc elevii normaliști pentru această latură a misiunii lor?

Întrebarea cade greu. Ce poate învedera mai mult lacunele învățământului în școlile normale de

Slat decât faptul că, dintre materiile predate, lipsește, ca studiu independent, cântarea bisericească. Preparandia de ieri admitea cântul bisericesc și elevii se clasificau.

Considerând realele necesități sufletești dela sate, ca *învățătorul să poartă forma*, prin funcția lui, *legătură vie între Școală și Biserică, se impune imperios, introducerea cântării bisericești ca studiu în programa învățământului normal.*

II.

Un Adevăr spus pe față.

De inv. pensionar Dimitrie Boariu

Cei mai vârstnici adeseori menționăm, că dela războiul mondial incoace faptele oamenilor s-au întors pe dos. Suntem în dreptul nostru să spunem pe față crudul adevăr: Mainainte cu două decenii nu s-a întâmplat, ca dintre elevii școlilor să se formeze bande în scopul de a jefui, ba cu capuri pline de lecturi holmesiene acești nenorociți nu se dau îndărăpt nici dela asasinat. Nu-i așa de mult, decând nepotul, însoțit de doi prieteni, pătrunde în camera de dormit a unchiului, căruia i-a tras glonte în cap, ca să poată fura un stilou. — Ori, în timpul mai recent, fiul-chemist din București nu și ucide ambii părinți, închizându-le cadavrele hermetic, în tuburi cilindrice? — Ori nu cetim zilnic despre zeci și sute de crime săvârșite unele cu gândul de a jefui, iar altele numai din plăcere? Să nu mai vorbim de alătea necuvințe, lipsă de onoare, și caracter etc!

Pentru stabilirea măsurilor de probaxie, credem de potrivit a ne transpune cu gândul și sufletul la timpurile, cari au premers războiului celui mare; și vom constata, că *cinstea și caracterul erau efluxul educației religioase-morale*. Iubirea de Dumnezeu și de aproapele erau bine înregistrate în sufletele și inimile tuturor. Era respectată averea deaproapelui, iar gândurile și faptele rele se manifestau numai la indivizi săpătați și în cazuri cu mult mai rari decât azi.

Vor zice unii, poate, că mentalitatea generațiilor de azi, în anumite cazuri, este tulburată de postavul roșu, adevă de sângele vărsat și văzut în cursul războiului, care a provocat acte de barbarie. Da, războiul a împins omenirea spre săvârșirea de fapte, cari sunt egale cu păcatele.

Escepții tac cei bine educați și cu frica lui Dumnezeu.

Vorbim de educație. — Am trăit timpuri, când puteam afirma cu tărie, că *la baza învățământului de toate categoriile stăteau cunoștințele religioase-morale*. Orice ramură de știință era aplicată și la principiile religioase-morale. Cu ajutorul științei se demonstra credința și practica religiunii. — Din practica faptelor se poate constata, că așa a fost. La serviciul divin din duminici și serbători asistau toți elevii școlilor primare, în frunte cu învățătorii lor. Tot astfel și a celorlalte categorii de școlile.

Azi? Se face carte multă-multă, dar prea puțin educație religioasă-morală. — Dovadă? Slujbele religioase sunt foarte slab frecventate, chiar de elevii și de ceice au conducerea lor. Onoare escepțiilor.

Voști să vă convingeți: pe ce bază stau principiile pedagogiei noastre de azi? Dacă da, atunci, în duminici și sărbători, mergeți regulat la biserică

și dacă acolo veți afla prezenți pe toți învățătorii satului cu elevii lor. Cântând cu aceștia în cor răspunsurile liturgice, dacă vr' unul dintre acești elevi va fi celit apostolul și dacă unii dintre ei în serviciul de „dieci” vor contribui la măreția serviciului divin, — atunci să știți, că Școala românească cu pedagogia ei — este pe drumul cel bun. Dacă veți constata contrarul, urmează că întreagă baza învățământului e șubredă, — bolnăvicioasă chiar. În acest caz măsuri de profilaxie se impun.

Aceasta în interesul neamului nostru românesc.

III

Pe cel de al treilea cuvânt în chestie îl adăugăm noi, ca o necesitate informativă.

Articolul părintelui profesor M. Șora îl aveam de mai nainte vreme. Il publicăm d'odată cu recentul articol al d' lui D. Boarlu, pentru că ele, amândouă, răspund marelui interes, general și vital, scris în fruntea articolelor: E în joc educația poporului nostru!

Articolul dintâi ne vine d' la profesorul unei Școale normale, care, când era ungurească, avea o catedră de rituale ortodoxe române, pe care o provăzuse, la început, dacă nu ne înșelăm, învățătorul nostru confesional, de pe vremuri, D. Mitrie Roman din Timșoara. Iar astăzi, din Școalele normale ale Statului Român lipsește catedra de rituale, prin ce învățătorii din Școale de Stat sunt cu totul neorientați și fără posibilități de a se încadra în viața sufletească a ținuturilor noastre, cari, mai ales de o vreme încoace, încep să resimtă absența dascălului, crescut de Biserică și colaborator la strana Bisericii ca și din opera educativă populară, care rămâne absolut stearpă și unilaterală fără de elementul religios.

În cel de al doilea articol, al D. lui D. Boarlu — un conștient și vrednic dascăl confesional odinioară, mai apoi revizor școlar de Stat și om trăit în deaproape legătură cu poporul și cu pedagogia teoretică și practică — ne semnalează consecințele practice negative ale politicii noastre școlare, chiar și azi, când Ministerul Instrucțiunii și-a primit pomposul atribut de Ministeriu al „Educației naționale”.

Nu vrem să polemizăm, deși nu avem teamă de nici un ofront, remarcând lipsurile fundamentale ale educației populare, când ea se face pe bază exclusiv națională și se neglijează postulatul — tradițional și duhovnicesc de supremă importanță — al învățământului religios și practicilor religioase de cult.

Noi cel dela Episcopia Aradului, am stărut necontentit, la toți factorii de conducere, bisericească și politică și la cei de administrație școlară, pentru schimbarea acestor stări de lucruri. Deci, noi purtăm vina, că se perpetuază desavantajele stări de lucruri indicate mai sus, prin doi bărbați de Școală.

Noi, în concret, am cerut mereu, ca învățământul din Școala populară, așa de amplu în latura sa laică, să se echilibreze printr'un învățământ religios corespunzător, iar Școala însoși — prin învățătorii și școlarii — să îmbrățișeze și latura educativă religioasă. În concret ceream noi: Școlarii să fie familiarizați, prin dascălii lor, cu cântarea bisericească, cerând și înșiși formarea de coruri religioase școlare etc. Și mai ceream, tot după prevederea legii, ca școlarii să fie duși regulat, de învățătorii lor, la biserică, și-acolo să cânte răspunsurile liturgice.

Așa, ca în paranteză fie spus azi și aceea, că de ex. nouă, Bisericii ortodoxe, ni se deneagă, pe alocurea,

o zi sau două, de pregătiri speciale duhovnice și ale tineretului de Școale secundare, în vederea mărturisirii și cuminecării. Iar altora — minoritaților catolici de pildă — li-se acordă asemenea răgazuri.

Firește, nu în asemenea chip se vor găsi căile cele adevărate și efective pentru sănătoasă îndrumare a educației poporului nostru — în spirit exclusivist laic, frate bun cu francmasoneria!

De aceea, să nu surprindă pe nimeni că, alături de nemulțumirile din adânc ale poporului nostru înțelegător și îndurerat pentru absența — dela strană și din educația școlară — a dascălilor bine inspirați sub raportul educației creștine, — episcopia Aradului, prin recenta sa adunare eparhială, pune degetul în această rană și, alături de alte eparhii, cere restituirea Școalelor normale sub ascultarea Bisericii.

Nu pentru alt motiv, decât pentru acela unul, singur și decisiv: ca Educația poporului nostru să revină la făgașul drept, cșezată din nou pe piatra neclădită a Cridinței și Religiei creștine, fără de care orice altă educație se va prăvăli în neant și'n osândă.

Redacția

Aștept învierea...

De Pr. Ilarion W. Felea

S'a spus cu dreptate că, în viață, nimic nu este mai important decât moartea.

Fiecare om se întreabă în ceasuri de meditație: Ce taină se ascunde cu trupul nostru în mormânt? și ce soarte așteaptă sufletul nostru dincolo de despărțirea lui de trup?

În crezul Bisericii se cuprinde limpede exprimată dogma învierii trupului și a vieții veșnice: „Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

Unii teologi creștini mărturisesc, că cea mai însemnată dogmă a Creștinismului, este dogma despre învierea morților. Adevărul ei e lămurit arătat:

în cuvintele sfintei Scripturi,
în scrierile sfinților Părinți,
în cărțile sfinte și în hotărârile Bisericii
în constatățile rațiunii logice și, mai ales —
în faptul învierii Mântuitorului Hristos

„Invia-vor morții și se vor scula cei din morminte”, — vestește profetul Isaia (26, 19). „Eu știu că răscumpărătorul meu este viu și că el, în ziua cea de pe urmă, va ridica iară din pulbere această piele a mea, ce se destramă”, spune dreptul Iov (19, 25). Un tablou extraordinar despre învierea morților în oase și carne cuprinde viziunea impresionantă a prorocului Ezechiel (c. 37). Despre învierea dreptilor și a păcătoșilor scrie și Daniil (12, 2-3).

Alte texte clasice, cari cuprind cheia învățurii despre învierea trupurilor, se află în Noul Testament.

„Morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cari vor auzi vor învia” (Ioan 5, 28; vezi și Luca 20, 35 și Fapte 24, 15).

„Dumnezeu nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci în el toți sunt vii” (Luca 20, 28).

„Precum în Adam toți mor, așa în Hristos toți vor învia” (I Cor. 15, 20-23).

„Cei morți întru Hristos vor învia întâi.” (I Tes. 4, 16).

Mântuitorul și ap. Pavel aseamănă moartea și învierea corpurilor omenești cu pulverzirea și răsărirea semințelor (Ioan 12, 24 și I Cor. 15, 36-38).

La fel mălurisesc și sfinții Părinți. Așa, sf. Ciril al Ierusalimului scrie: „Se seamănă grâu sau altceva; sămânța căzută în pământ moare, putrezește, încetează de a fi bună de mâncat. Dar îndată se arată plină de suț și verde. Căzută sub o înfățișare simplă, se ridică în stare strălucită. Dar grâul a fost făcut pentru noi, căci grâul și alle semințe sunt în folosul nostru și n'au fost făcute pentru ele înșile. Astfel deci ceea ce s'a creat pentru noi moare, pe urmă înviază, și noi, pentru cari s'au creat toate, după ce am trecut prin moarte, se poate oare să nu înviem?”

Tot despre taina învierii trupurilor scrie sf. Efrem Sirul următoarele: „Pământul va da corpul omenesc așa fel, cum l-a primit, deși l-ar fi sfâșiat fiarele, l-ar fi mâncat paserile, l-ar fi sfârmat peștii; nu vor lipsi nici chiar perii capului omenesc”.

Calitățile trupurilor înviate vor fi superioare celor actuale. Corpurile înviate pot lua forme identice celor pământești; vor putea fi văzute, pipăite și recunoscute (Luca 24, 39-43; Ioan 20, 27), dar vor fi și deosebite. Vor avea calități, pe cari nu le-au avut pe pământ:

Vor fi transfigurate, nemuritoare și nestricăcioase (Luca 20, 36; I Cor. 15, 42, 53).

Vor fi luminoase, ca trupul Mântuitorului pe Tabor, li proslavite ca trupul Lui după înviere (Matei 13, 43; 17, 2; Daniil 12, 3; Filip 3, 21).

Vor fi tari și glorioase (I Cor. 15, 43).

Nu vor avea lipsuri și vor fi scutiți de neputințele trupesti; nu vor mai avea nevoie de mâncare și băutură, ci vor fi asemenea îngerilor (Matei 22, 30; Luca 20, 36).

Gradele de perfecțiune a trupurilor înviate, ca și a sufletelor, vor fi deosebite. In casa Tatălui sunt multe locașuri, spune Mântuitorul. Sf. Pavel compară gradele de perfecțiune a sufletelor și a corpurilor preamărite, cu mărimea și splendoarea corpurilor cerești. „Stea de stea se deosebește în strălucire. Așa este și cu învierea corpurilor” (I Cor. 15, 41-42).

La concluzia realității și posibilității învierii trupurilor ne duce, pe lângă Scriptura Bisericii, și rațiunea logică. Știința învață, că în lume nimic nu se pierde, ci totul se transformă. Deci și viața trupurilor noastre va avea continuitate după durerea și încercarea morții.

O frumoasă exemplificare — sunt și altele — despre transfigurarea și învierea trupurilor, ne servește transformarea omidei în fluture. Omida se hrănește cu frunze; fluturele — omida transformată — se hrănește cu sucii florilor și-și depune ouăle tocmai pe frunzele, cari folosesc de hrană omidei. Este acest lucru numai un joc al întâmplării, sau o reminiscență din viața larvară?...

Avem deci toate motivele și argumentele să credem în minunea învierii trupurilor și a nemuririi lor împreună cu sufletele.

Teologii și filozofii au căutat să pătrundă cât mai adânc și să lămurească taina acestei învieri. Îndeosebi s'au întrebat ei: dacă e posibilă *identitatea* corpului actual cu cel înviat. Aci părerile se împărțesc. Unii, cari exprimă credința tradițională a Bisericii, mărturisesc identitatea corpurilor actuale cu cele înviate. Alții, grăbiți ca să armonizeze cu orice preț știința cu religia, nu se împacă cu teoria identității, bazați pe constatarea, că trupul omului tot la un interval de șapte ani se înouă, înlocuindu-și materia de construcție a vechilor celule, cu alta nouă. Ori, dacă pe pământ

corpul după șapte ani nu mai este identic cu cel anterior, cum e posibil ca la sfârșitul veacurilor — după ce aceeași materie a conlucrat la forme nenumărate — să se poată împărți în toate ciclurile de corpuri și forme, prin cari a trecut? E deci identic numai „trupul duhovnicesc”, nu și cel fizic.

Teoria e foarte seducătoare și susceptibilă de a se discuta foarte pe larg, căci pare a se întemeia și pe texte biblice, îndeosebi pe învățătura sf. ap. Pavel despre trupul duhovnicesc (I Cor. 15, 44). Că adică pe lângă suflet și trup, omul ar mai avea și un corp duhovnicesc, eteric, după chipul și asemănarea celui material. Acest corp nu moare deodată cu cel trupesc, după cum nici forma plantei nu moare deodată cu putrezirea seminței. Ceea ce e „forma” plantei cuprinsă în sămânța ce apoi se dezvoltă din lăuntru în afară, același lucru e trupul duhovnicesc: forma trupului pământesc.

Defectul teoriei este, că vrea să explice prin concepții materialiste, realități spirituale de o parte, și de alta nu poate fi împăcătoarea cu credința ecumenică a Bisericii, în virtutea căreia trupul înviat va avea calități, pe cari nu le-a avut pe pământ, între cari e și puterea de-a se arăta identic cu cel pământesc.

Isus Hristos a înviat cu trupul pământesc. „*Pipăiți Mă și vedeți* — zice El apostolilor după înviere — *că duhul nu are carne și oase, pe cum Mă vedeți pe Mine având* (Luca 24, 39-41). Învățătura aceasta rastoarnă teoria quasi-materialistă a trupului spiritual, de vreme ce Hristos cel înviat este precursorul învierii morților, El făcându-se începătura, „pârgha învierii celor adormiți” (I Cor. 15, 20).

Despre ce să predicăm

La **Constantin și Elena** (21 Maiu) vom vorbi despre datoria creștinului de a fi un **luptător pentru Hristos**.

(Biografia a se vedea în Mineiu).

Împăratul Constantin și-a înscris numele în istoria Bisericii creștine prin următoarele fapte:

A fost cel dintâiu care a promovat cinstirea sfintei cruci, făcând-o semn de luptă pentru creștini.

A proclamat deplina libertate a religiei creștine,

A ajutat Biserica în lupta contra necredinței. El a convocat sinodul întâiu ecumenic, la Nicea, pentru combaterea rătăcirii lui Arie.

Împărăteasa Elena, prin desgroparea crucii Mântuitorului și zidirea unei biserici pe Golgota, a devenit tipul femeii creștine evlavioase și active.

De aceea Biserica ortodoxă îi cinstește ca pe niște „sfinți, de Dumnezeu încoronați și înlocmai cu apostolii.”

În sfintele cărți se spune despre dânsii: „Precum amândoi împărații au avut *stema pământului*, asemenea amândoi au și *coroana cerului*.”

*

Numele de „creștin” cuprinde în sine datoria de a fi fiecare din noi un **luptător pentru Hristos**, în locul și cu mijloacele ce ne stau la dispoziție. (II Tim. 2, 3). Tot ce avem este dela Dumnezeu, și trebuie pus în slujba Lui, prin sorjgnirea și întărirea Bisericii, care este „*împărăția Lui*” aci pe pământ.

Martirii și mucenicii creștini au fost gata de a-și jertfi viața pentru Hristos și Biserica Lui.

Cruciaji s'au dus să moară pentru eliberarea Sfântului Mormânt.

Dela creștinii de astăzi nu se mai cere așa ceva. Numele de „creștin” însă trebuie să-l merite fiecare, prin:

Sprîjinirea *materială* a Bisericii. Era o vreme, când zeciuiala din tot ce a dat Dumnezeu omului, se părea ceva firesc, ca o minimă jertfă adusă Creatorului. (Lev. 27₃₀)

Sprîjinirea *morală* a Bisericii în lupta ei. Fiecare creștin este o „piatră vie” în trupul Bisericii. (I. Petru 2₆). „Sunteți împreună cetățeni ai sfinților și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind pe temelia apostolilor și a prorocilor.” (Efes. 2₁₉₋₂₀; Evrei 12₂₁₋₂₃).

Ca atare fiecare creștin e dator a *apăra* Biserica de: vrăjmași, eretici și bârfitori.

Pentru a te mântui trebuie să *mărturisești* sus și tare pe Hristos. (Rom. 10₉₋₁₀; Mat. 10₃₂; Lc. 12₈).

Să întorci pre cel rătăcit (Iac. 5₁₉₋₂₀). Numai în felul acesta „sporește socoteala voastră cea din ceruri (fericirea cea veșnică)”. (Filp. 4₁₇), vă faceți „împreună slujitori” cu apostolii pentru răspândirea împărăției lui Dumnezeu, și împliniți cea mai scumpă datorie creștinească: „...de noi înșine, și unul pe altul, și *toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.*”

În Dumineca slăbănogului (23 Maiu) pe baza Evangheliei (Ioan 5₁₋₁₆) vom vorbi despre vindecarea sufletului de păcat.

Slăbănogul care timp de 38 de ani (o viață de om) zăcea lângă scaldătoarea Vitezda închipuește pe:

a) Păcătosul din V. T., care nu avea puțința de a se vindeca de păcat. Abia jertfa Mântuitorului ne-a adus răscumpărarea din blestemul păcatului. (Gal. 3₁₃).

b) Creștinul învechit în păcate, care deasemenea nu află vindecare decât prin Hristos.

Scaldătoarea Vitezda este Biserica lui Hristos. Apa din ea sunt sfințele taine. „Turburarea apei” este clipa când harul cel curățitor al lui Dumnezeu se revărsă peste păcătosul cel pocăit.

Diferenții bolnavi: orbi, ologi, uscați etc. cari zăceau în jurul scaldătoarei, reprezintă diferitele păcate, ce apasă sufletul păcătoșilor.

Păcatul, pune stăpânire în diferite feluri pe sufletul omului și, pe lângă înfunecarea (orbirea) sufletului, mai îmbolnăvește și trupul. Boala își are totdeauna originea în vre-un păcat. (v. 14) Îl leagă pre om ca cu lanțuri, încât omul devine un rob legat, ce nu se mai poate elibera singur.

Deslegarea trebuie să înceapă totdeauna în suflet. Aceasta e cu puțință numai atunci, când conștiința și-a dat seama de starea de păcătoșenie și dorește mântuirea (v. 6.) Slăbănogul dela Vitezda timp de 38 de ani nu-și pierduse nădejdea mântuirii. Răbdarea lui i-a adus vindecarea. Deodată cu rana din suflet, păcatul, Mântuitorul îi vindecă și boala trupului (v. 8)

Slăbănogul, câtă vreme era nevindecat, zăcea *singur și nemângăiat* de cineva. Nici rudeni, nici prieteni, nici vecini. „Nu am pe nimeni” (v. 7.) Păcatul, ori-câte prietenii ni-ar aduce, sufletește ne aruncă într-o singurătate fără de mângăere. Ne înstrăinează de Dumnezeu, de Hristos, de sfinți și de îngeri.

„Păcatul goni pe îngeri din cer jo”, pre om din raiu pe pământ; păcatul orbi mintea omului și-l făcu să poftască binele trecător al lumii acestela minci-

noase, mai mult decât binele lui Dumnezeu cel veșnic; păcatul schimbă pre om din fiu al lui Dumnezeu în rob al diavolului, din prieten al lui Dumnezeu în vrăjmaș al Lui, și apoi aduse moarte veșnică sufletului. *Patima* Domnului nostru Iisus Hristos n'a fost pentru alta, fără numai ca să izgonească această fiară cumplită, păcatul; *judcata cea de apoi* nu se va face pentru altceva, fără numai pentru păcat; *răutățile* ce le păjim noi pentru păcat ne vin”. (A Ivireanu).

Boala trupului e de folos sufletului, fiindcă-l trezește din păcat. „Pre care-l iubște Dumnezeu îl ceartă”. (Pilde 3₁₂). Să nu ne pierdem răbdarea când boala se prelungește. Vindecarea nu vine pânăce n'am plătit prețul ei.

Să ne împotrivim ispitelor diavolului, care vrea să ne abată din calea mântuirii (II. Cor. 11₁₄₋₁₅), rugându-ne mereu ca Dumnezeu să nu ne lase ispitiți, ci „să ne izbăvească de cel rău”.

Dacă însă am căzut în păcat, și chiar ne-am învechit în el, să știm că singurul doctor al trupului și sufletului deodată este însuși Iisus Hristos (v. 15.) Iar vindecarea sufletului nu o găsim în afară de Biserica Lui.

Cronică

Un strălucit dar de Paști a făcut P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei, catedralei de aici, din prilejul sfințelor Paști trecute. După douăsprezece ornate frumoase, în roșu, dăruite în anul trecut, de praznicul de acum al Invierii Domnului, P. Sf. Sa a dăruit alte douăsprezece ornate în galben. Oricât de mult știm, că P. Sf. Sa n'a făcut acest dar pentru a fi dot în vileag, totuși, nu putem să nu-l relevăm, cu mare recunoștință. Nu numai pentru darul făcut, ce și are tot dreptul să treacă în această cronică întârziată, ci și — mai ales — pentru exemplul dat, care își are puterea sa educativă și pentru alții.

Bibliografii

„Biblioteca Beiușului” este titlul general al unei serii de publicații locale, dela Beiuș. No. 1 din serie nu l cunoaștem. Numerele 2—3 mi-au fost trimise de doi vechi prieteni, și anume: dela bătrânul dascăl b horean, trecut acum în slujbă preotească, Vasile Sala: *Dati-nile poporului român la nuntă în plășile Beiușului și Vașcăului*. Tipogr. „Doina”, Beiuș 1937; 61 pagini. Prețul: ? Materialul din această broșură, colecționat autentic și expus în limbaj popular îl tradează pe vechiul cercetător și adunător de folclor românesc, care e păr. V. Sala Să ne trăești Țilică, spre a și continua lucrarea!

Cea de a doua broșură, purtând No. 3 în serie, este a părintelui protopop Petru E Papp: *Legături sufletești dintre Beiuș și Sibiul*. Tipogr. „Doina”, Beiuș 1937, 36 pagini. Prețul 10 Lei.

Tratează despre beiușeanul Partenie Cosma și o venerabilă femeie, tot din Beiuș, *Veturia Pop* măr. Lapedatu, cari amândoi și-au găsit frumoasele rosturi de afirmare în Sibiul românesc.

Celor doi prieteni, cari m'au cinstit cu trimiterea

lucrărilor lor, le mulțumesc pe această cale, din pri-lejul ce l am căutat de a releva așa de bucuros, că preoții noștri bihoreni *nu numai citesc, ci și scriu și tipăresc, ei înșiși*

Frumoasă pildă, pe care am surprins-o într'un număr recent al nostru, și din partea protopopiatului Zărandului.

Camille Flammarion: Dumnezeu în Natură traducere de scriitorul *Irineu Mihalcescu - Târgovișteanu și Pr. Victor Nicolescu*. București 1937. - 466 + IV pagini. Prețul: Lei 100. - Cartea aceasta e o minunată operă a unui învățat și iscusit popularizator al științei. Ea fusese tradusă, partea I, încă de mai înainte vreme (1914), în românește, de profesorul de alunți Ioan Mihalcescu și numărăse până atunci 29 ediții în franțuzește. De data aceasta, lucrarea apare între-gă în românește, făcând un nespus de mare serviciu, nu numai științei ci și Religiei. Încă acum 23 ani, când apărea întâia oară în românește, Prea Sfințitul fra-ducător de astăzi, spunea: „Rar a mânuit cineva așa de bune datele științei în lupta împotriva științei false și presumpțioase” (pag 9) iar mai apoi: „Prea puține pasagi din opera sa n'ar putea fi semnate de un teolog și nu și ar putea găsi, cu multă cinste locul în orice manual de Apologetică”.

Noi n'am sili să spunem nimic mai mult și mai bine, decât această caracterizare, prin prisma căreia ținem să atragem în mod deosebit atenția obștească asupra acestei minunate cărți. Ea ar trebui să nu lip-sească din nici o bibliotecă protopopească și parohială, fiind o lectură foarte folositoare, care poate fi pusă și în mâna intelectualilor mireni și chiar trebuie trecută și în mâna tineretului nostru.

Informațiuni

P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei a plecat, Mercurea trecută, la Karlovivari (Karlsbad, în Cehoslovacia), pentru a-și vedea de sănătate, fiind însoțit pe P. C. Sa Părintele Cornel Magieru, vicariu episcopesc la Oradea. Starea P. Sf. Sale nu este îngrijorătoare, ci numai cât reclamă un tratament și cură specială, pentru a evita înrăutățirea condițiilor sanitare. Să-L însoțească mila lui Dumnezeu și rugăciunile noastre, ale tuturor!

Schimbări în Cler: Parohia I. din comuna *Izvin* — devenită vacantă prin mutarea preotului *Traian Ilie* în comuna *Ficătari* — cu data de 1 Maiu a. c. a fost ocupată de către noul hirotonit intru preot *Lozar Cincu* din comuna *Beregsău*.

Biserica noastră din Arad-Șega a primit, dela mai mulți credincioși, sume însemnate pentru cumpărarea unui rând de odăjdii luminate, un stihar, un litier, două candele și o cheta pentru „Fondul Mililor”. Tre-cem în cele ce urmează, numele dăruitorilor, cărora li se cuvine toată mulțumirea și anume:

P. D. — 640 Lei;

Iosif Vulpe aj. primar, vād. M. Hanga vād. M. Fericean, Florin Ardelean, Maria Anghel și T. Sălăgean, câte 500 Lei; I. Moldovan și Dan cu soția, câte

400 Lei; S. Barna Gh. Drecin și I. F. câte 300 Lei; Vad. M. Cloamba, Eman. Novac cu soția Lucreția și Iul. Lăpușcă, câte 250 Lei; L. Bineț, L. Militaru, P. Bota, C. Stoicescu, Em. Dan, T. Lăpușcă, I. Drecin, și soția, I. Damian și soția Floare, Gh. Damian, D. Dan, Vichentie Schiopu câte 200 Lei. Mhai N. țin 160 Lei Dinu N. cu soția Iulia I. Neșu și D. Nacu, câte 150 Lei; Iav. pens. D. Popovici, P. Duma, Gh. Dan. I. Damian, P. Marcu I. Prumer, Gavr. Ardelean, Al. Novac, P. Onița și soția Sofia, vād. Gh. Mănuț, D. Simon, Eman. Dan, vād. S. Tanasie, Cornelia Pigli, P. Marcu Magd. Cúrtag, D. Țig, Indescifrabil, vād. Iul. Matei, I. Maiatec N. Purgea, P. Breban, Gh. Dan, Șt. Popovici, Șt. Serbăchi, N. Trifu, T. Dan, Emil M. Mureșan, Milca Ardelean și I. Ardelean câte 100 Lei; Gh. Dan, Ana Băla, D. Tuțuc, N. N., Sava Găicean, P. Popa, D. Cuzman, Rom. Ardelean, M. Oprea, Gh. Turcaș, A. Văjianu, M. Sechel, Ter. Nădășan, câte 50 Lei; N. N. 70 Lei; C. Matei și P. Mezei câte 60 Lei; Sub 50 Lei au iscălit: I. Adrian, vād. Cat. Murg. I. Chevereșan, I. Ardelean, N. N., Tr. Păndan El. Stan, M. Vasile, A. Ardelean, Al. Șerban, C. Ungureanu, Iuliu Iov și Soția Cruna, T. Condurachi, A. Răduț, T. Bogdan, I. Moga, ș. a. Total 13,460 Lei.

Remarcăm, bucurosi, acest exemplu bun de urmat.

Redacțional

Din cercurile preoțești ni s'a exprimat dorința, ca în organul eparhial să se publice schimbările privitoare la Cler și la slugitoriile bisericești din eparhie. Neajunsul acesta l-am resimțit și noi; chiar l-am prezăcut, într-un rând — încă din primul nostru număr — ceream informații de acest fel. Tocmal de aceea mai nou, am popos și s'a încuviințat prin ordinul No. 3688/1937 al Consiliului eparhial, ca Redacția să fie ținută în curent în această privință, atât din partea organelor centrale ale eparhiei, cât și din aceea a P. Cucerinților protopopi.

La rândul nostru, adăugăm acum și noi o dorință în același sens: în cuprinsul eparhiei să țină atâtea și atâtea întruniri preoțești și religioase-culturale: conferințe pastorale, catihetice, de ale Asociației clerului și multe alte feluri de lucrări colective, de ale preoților sau de ale altora. Unele ojung până la Consiliul eparhial în formă de rapoarte oficiale; dar nu se îndeamnă nimeni să scrie despre asemenea întruniri și lucrări — pentru organul eparhial — mici daruri de seamă, semnaland lucrările sau rezultatele mai importante. Astfel; din organul eparhial lipsesc informații, cari își au dreptul de a intra în coloanele lui, pentru istoria de mână, dar mai presus de toate pentru îmbărbătarea înșși lucrătorilor, a unuia dela răvna și rezultatele celuiialalt. Acesta ar fi unul din rosturile, la cari ne-am gândit, ale „Cronicei” noastre.

Trimiterea la autoritatea eparhială a rapoartelor oficiale numai, nu e suficientă. Redactorul, chiar și dacă vede pe cele mai multe rapoarte oficiale în cauză, n'ajunge să facă și pe reporterii din eparhie, cari, la rândul lor, făcând comunicările c rute mai sus, mai pot — și chiar trebuie — să adăogă și alte informații și chiar sugestii, cari nu totdeauna încap, toate, în procesele verbale și în rapoartele oficiale. În acest chip lucrarea „b'ocratică”, să-l zicem așa, și cea de pe teren, ar profita una dela alta și, mai presus de toate, cauzele căro-a le slugim: în birouri, la gazetă și pe teren

Redacția